

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO
REGIONALNI VIDIK BREZPOSELNOSTI V SLOVENIJI

Ljubljana, julij 2009

TJAŠA SKOK

IZJAVA

Študentka **Tjaša Skok** izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom **dr. Marjana Senjurja**, in da dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 25.7.2009

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1. TEORETIČNI VIDIK BREZPOSELNOSTI IN TRGA DELA	2
1.1 Opredelitev brezposelnosti	2
1.2 Opredelitev osnovnih kategorij na trgu dela	2
1.3 Merjenje brezposelnosti	3
1.4 Vrste brezposelnosti	4
1.5 Povezanost proizvodnje in brezposelnosti	5
2. VARNA PROŽNOST V SLOVENIJI	6
3. RAZVITOST SLOVENIJE PO REGIJAH	7
3.1 Stopnja brezposelnosti v posameznih regijah	7
3.2 Razvitost Slovenije po regijah glede BDP na prebivalca	8
3.3 Razvitost Slovenije po regijah glede na bruto plačo na zaposlenega	10
3.4 Razvitost Slovenije po regijah glede na izobrazbeno raven	11
4. ANALIZA ODVISNOSTI	13
5. ORIS REGIONALNE BREZPOSELNOSTI V SLOVENIJI	14
5.1 Stopnja registrirane brezposelnosti v posameznih regijah glede na odstotek dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi	15
5.2 Stopnja registrirane brezposelnosti v posameznih regijah glede na stopnjo izobrazbe	16
5.3 Stopnja registrirane brezposelnosti v posameznih regijah glede na starost	17
5.4 Stopnja registrirane brezposelnosti po spolu v posameznih regijah	19
5.5 Koeficient variacije regionalne brezposelnosti	20
SKLEP	21
LITERATURA IN VIRI	23
PRILOGE	

UVOD

Gospodarsko stanje države je zelo odvisno od razvitosti posameznih regij. Regije imajo različne razvojne potenciale in vire. Preko le-teh lahko regija izkorišča svojo primerjalno prednost. Na žalost niso vse regije sposobne kakovostno izkoriščati svojih potencialov. Na to vplivajo različni dejavniki. Eden izmed njih je tudi stopnja brezposelnosti.

Namen mojega diplomskega dela je predstaviti razvitost Slovenije po regijah, orisati razlike v brezposelnosti po posameznih regijah in ugotoviti, kakšna je povezanost stopnje brezposelnosti in bruto domačega proizvoda (v nadaljevanju BDP) na prebivalca ter stopnje brezposelnosti in višine bruto plače na zaposlenega. Predpostavljam, da se slovenske regije precej razlikujejo po razvitosti.

Vsebina moje diplomske naloge je poleg uvoda in sklepa razdeljena na pet poglavij. V njih je predstavljena brezposelnost po statističnih regijah v Sloveniji. Vsebino sem poskušala prikazati na takšen način, da bralec dobi občutek o razvitosti določenih regij.

Prvo in drugo poglavje je namenjeno pregledu teoretičnih vidikov trga dela in brezposelnosti. V prvem poglavju opredelim brezposelnost in osnovne kategorije na trgu dela ter razložim različne metode merjenja brezposelnosti. Opišem tudi različne vrste brezposelnosti. Poglavje se zaključi z razlago o povezanosti brezposelnosti in proizvodnje. V drugem poglavju se posvetim konceptu varne prožnosti in opišem razmere na trgu dela v Sloveniji.

Tretje poglavje se nanaša na razvitost posameznih regij v Sloveniji. Razvitost regij je prikazana z višino BDP na prebivalca, višino bruto plač na zaposlenega in s stopnjami izobrazbe v posameznih regijah.

V četrtem poglavju prikažem, kakšna je povezanost stopnje brezposelnosti in BDP na prebivalca ter stopnje brezposelnosti in višine bruto plače na zaposlenega v letu 2005. Z uporabo programskega orodja »SPSS za Windows« naredim preprosto linearno, potenčno in eksponentno funkcijo in preverim, katera je najustreznejša. Predpostavljam, da imajo regije z višjim BDP na prebivalca nižjo stopnjo brezposelnosti. Glede odvisnosti med stopnjo brezposelnosti in višino bruto plače na zaposlenega pričakujem, da je ob višjih plačah stopnja brezposelnosti nižja.

Peto poglavje je glavni del diplomskega dela. V tem poglavju predstavim stopnje brezposelnosti po posameznih regijah v obdobju od leta 2000 do leta 2007. Posvetim se tudi različnim oblikam strukturne brezposelnosti, saj stopnja brezposelnosti na splošno ni dovolj dober kazalec, da bi sodili o tem, kakšno je dejansko stanje na trgu dela v določeni regiji. Prikažem podatke o stopnji brezposelnosti glede na izobrazbeno raven, starost in spol. Predstavljeni so tudi moji pogledi in pogledi drugih avtorjev na probleme strukturne brezposelnosti.

1. TEORETIČNI VIDIK BREZPOSELNOSTI IN TRGA DELA

1.1 Opredelitev brezposelnosti

Cleaver (2007, str. 71) je mnenja, da brezposelnost ni naravni fenomen. Brezposelnost je kreacija moderne industrijske družbe. Senjur (2001, str. 143-144) pravi, da je brezposelnost eden izmed osrednjih makroekonomskih problemov. Je tudi merilo uspeha makroekonomske politike. Mednarodni urad za delo brezposelnost opredeljuje kot število ljudi nad določeno starostjo, ki so brez dela, so tekoče na razpolago za delo in iščejo delo v preučevanem obdobju.

Samuelson in Nordhaus (2002, str. 564) menita, da je visoka brezposelnost ekonomski in tudi socialni problem. Brezposelnost predstavlja ekonomski problem, ker predstavlja neizkoriščene dragocene vire. Ko brezposelnost poraste, gospodarstvo ne proizvede dobrin in storitev, ki bi jih proizvedli brezposelni delavci. Dejanski BDP je manjši od potencialnega. Brezposelnost je tudi socialni problem, ker povzroča veliko trpljenje. Brezposelni so deležni zmanjšanih dohodkov. V obdobjih brezposelnosti vplivajo ekonomske težave tudi na družinsko življenje ljudi in njihova čustva. Pojavijo se lahko agresivnost, depresivnost, alkoholizem, kriminal, samomorilnost in občutek odvečnosti.

1.2 Opredelitev osnovnih kategorij na trgu dela

Aktivno prebivalstvo predstavljajo zaposleni in brezposelni. Poleg pojma aktivno prebivalstvo se pojavlja tudi pojem delovni kontingent, ki pa je demografski pojem. Definiran je s starostjo in vsebuje moške v starosti od 15 do 64 let in ženske v starosti od 15 do 59 let (Hrovatin, 2007, str. 201).

Zaposleni so tisti, ki opravljajo kakršno koli plačano delo. V Sloveniji bi v to kategorijo uvrstili tisto prebivalstvo, ki je zaposleno za nedoločen ali določen čas in je registrirano na Zavodu za zaposlovanje kot zaposleno (Hrovatin, 2007, str. 200).

Brezposelni so tisti, ki nimajo zaposlitve, ampak jo aktivno iščejo. V Sloveniji so prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje. V primerjavi z drugimi državami je Slovenija strožja, saj zahteva prijavo. Neprijavljeni brezposelni niso zajeti med brezposelne (Hrovatin, 2007, str. 200).

Neaktivno prebivalstvo predstavlja tisti del prebivalstva, ki je v delovnem kontingentu, vendar ni vključeno v delovno silo, bodisi zato, ker gospodinji doma, je v šoli ali trajno ne dela zaradi nesposobnosti za delo, invalidnosti, predčasne upokojitve in podobnega (Senjur, 2001, str. 143).

Primerjava med različnimi kategorijami na trgu dela poda sliko o stanju na trgu dela. Za analizo stanja se izračunava več kazalcev: stopnja aktivnosti, stopnja delovne aktivnosti in stopnja brezposelnosti.

$$\text{Stopnja aktivnosti} = \frac{\text{Aktivno prebivalstvo}}{\text{Delovno sposobno prebivalstvo}} * 100 \quad (1)$$

Kot je razvidno iz enačbe (1), je stopnja aktivnosti opredeljena kot razmerje med aktivnim prebivalstvom in številom delovno sposobnega prebivalstva.

$$\text{Stopnja delovne aktivnosti} = \frac{\text{Delovno aktivno prebivalstvo}}{\text{Delovno sposobno prebivalstvo}} * 100 \quad (2)$$

Enačba (2) prikazuje, da je stopnja delovne aktivnosti opredeljena kot razmerje med delovno aktivnim prebivalstvom in delovno sposobnim prebivalstvom.

$$\text{Stopnja brezposelnosti} = \frac{\text{Brezposelne osebe}}{\text{Aktivno prebivalstvo}} * 100 \quad (3)$$

Iz enačbe (3) je razvidno, da je stopnja brezposelnosti opredeljena kot razmerje med brezposelnimi osebami in aktivnim prebivalstvom.

1.3 Merjenje brezposelnosti

V Sloveniji razlikujemo med stopnjo registrirane brezposelnosti in stopnjo anketne brezposelnosti. Do začetka leta 1990 slovenska statistika delovne sile ni bila mednarodno primerljiva. Podatki o brezposelnosti niso bili mednarodno primerljivi. Brezposelni so bili opredeljeni kot osebe, ki so prijavljene na zavodih za zaposlovanje kot iskalci zaposlitve (Malačič, 2006, str. 25).

Stopnjo anketne brezposelnosti merimo z anketo o delovni sili, s katero so se uveljavili mednarodni statistični standardi, h katerim je veliko prispevala Mednarodna organizacija za delo (ILO). Ta se je v letih od 1993 do 1996 izvajala enkrat letno. Od aprila 1997 naprej pa se izvaja nepretrgoma. Podatki se objavljajo četrtletno. Ankete, ki so bile izvedene do sedaj, dajejo bogatejše podatke o celotni delovni sili, kot pa smo jih imeli v času socializma. Anketni podatki se najbolj razlikujejo pri brezposelnih, saj so bili do sedaj za več kot tretjino nižji od podatkov službe za zaposlovanje (Malačič, 2006, str. 25).

Po standardih ILO metodologije (Bregar, 2007, str. 76) so brezposelne tiste osebe, ki:

- v zadnjem tednu pred anketiranjem niso delale (niso bile zaposlene ali samozaposlene in niso opravile nikakršnega dela za plačilo);

- aktivno iščejo delo (v zadnjih štirih tednih so se oglasile na Zavodu za zaposlovanje, poslale prošnjo za zaposlitev ipd.);
- so takoj (v naslednji dveh tednih) pripravljene sprejeti delo;
- so že našle delo, vendar ga še ne opravljajo – opravljati ga bodo začele po anketiranju.

Statistični urad Republike Slovenije pa poleg anketne brezposelnosti izračunava in objavlja podatke o stopnji registrirane brezposelnosti. Ta stopnja je tehnično izračunana enako kot stopnja anketne brezposelnosti, vendar so v izračunu upoštevane drugačne opredelitve brezposelnih in uporabljeni drugi viri podatkov. Registrirana brezposelna oseba je oseba, ki je prijavljena na Zavodu za zaposlovanje in ustreza vsem merilom, ki jih določa Zavod za zaposlovanje. Za razliko od ILO standardov so med aktivno prebivalstvo vključene le zaposlene osebe s pogodbami o zaposlitvi, ne pa pomagajoči družinski člani in osebe, ki delajo po pogodbah o delu, avtorskih pogodbah ali pa za neposredno plačilo. Vir podatkov o številu brezposelnih je register brezposelnih pri Zavodu za zaposlovanje. Izračunane stopnje brezposelnosti se ne razlikujejo le vsebinsko, temveč tudi kvantitativno (Bregar, 2007, str. 76-77).

Prednosti registrskega spremljanja brezposelnosti so predvsem ažurnost podatkov in relativno nizki stroški zbiranja podatkov. Podatki lahko predstavljajo okvir za oceno obsega potrebnih sredstev za reševanje problematike brezposelnih. Slabosti pa so, da kažejo formalni status posameznika (dejstvo, da je posameznik prijavljen na območnem Zavodu za zaposlovanje), so občutljivi na spremembe v zakonodaji in niso mednarodno primerljivi. Prednosti anketnega spremljanja brezposelnosti so, da so podatki mednarodno primerljivi, neodvisni od zakonodaje ter formalnih opredelitev in z njimi dobimo celovito sliko o brezposelnih na trgu dela. Slabosti so, da so podatki razpoložljivi četrletno, izvedba ankete prinaša velike stroške in kriterij za opredelitev brezposelne osebe je dokaj ohlapen (Bregar, 2007, str. 77).

Sama stopnja brezposelnosti še ne zadostuje za poglobljeno analizo problema brezposelnosti. Čeprav je povprečna stopnja brezposelnosti lahko sorazmerno nizka, je lahko stopnja brezposelnosti v določenih populacijskih skupinah sorazmerno zelo visoka. Precej se lahko tudi razlikuje stopnja brezposelnosti med moško in žensko populacijo. Pomemben podatek pri analizi pa je tudi trajanje brezposelnosti (Hrovatin, 2007, str. 204).

1.4 Vrste brezposelnosti

Vrste brezposelnosti, ki se pojavljajo v gospodarstvu, so: frikcijska, strukturna, ciklična in prikrita (latentna).

Frikcijska brezposelnost je posledica posameznikovih menjavanj služb in iskanja nove službe. Sem uvrščamo selitve prebivalstva med različnimi mesti, začasno nezaposlenost šolajoče se mladine in menjavanje zaposlitve zaradi težnje po spremembi delovnega okolja. Takšna zaposlitev je kratkotrajna in predstavlja samo obdobje med dvema stalnima

zaposlitvama. Ni vezana na razmere v gospodarstvu, ker je plod prostovoljnih odločitev ljudi o menjavi delovnih mest. Srečamo jo v vsakem gospodarstvu, ki je na ravni polne zaposlenosti delovne sile (Hrovatin, 2007, str. 206).

Do **strukturne brezposelnosti** lahko prihaja zaradi neuskklajenosti med strukturo povpraševanja in strukturo ponudbe delovne sile. Neuskklajenost je lahko geografska, ko so potrebe po delavcih v enem kraju, ponudba pa v drugem kraju. Mobilnost delovne sile pa je nezadostna, da bi lahko odpravila neuskklajenost. Do neuskklajenosti pride lahko tudi med iskano in dejansko usposobljenostjo delavcev. Podjetja pogosto povprašujejo po določenih profilih delavcev, na razpolago pa je ponudba drugače usposobljenih delavcev. Strukturna brezposelnost lahko včasih povzroča tudi visoko brezposelnost določenih regij (Senjur, 2001, str. 152).

Ciklična brezposelnost nastaja zaradi gospodarskih ciklov. Ko gospodarska aktivnost stagnira in ko gospodarska rast nazaduje ali je celo negativna, se zmanjšuje celotno agregatno povpraševanje po delovni sili. Večina sektorjev zmanjšuje proizvodnjo in zato odpuščajo delovno silo. Brezposelnost se zato lahko pojavlja med vsemi kategorijami zaposlenih, ne glede na vrsto dela. Ob prehodu v drugi del cikla, v fazi oživljanja gospodarstva in v prosperiteti se zmanjšuje stopnja brezposelnosti (Hrovatin, 2007, str. 206).

Prikrita ali latentna brezposelnost predstavlja zaposlene, ki sicer imajo zaposlitev, vendar nič ne prispevajo k BDP. V primeru, da bi jih odpustili, bi dosegli enak BDP kot pred tem. Prikrita nezaposlenost se ugotavlja le z ocenami, saj je težko poimensko določiti tiste, ki na delovnih mestih nič ne delajo. Prikrita brezposelnost je bila še zlasti visoka v nekdanjem samoupravnem socialističnem sistemu (Hrovatin, 2007, str. 206).

1.5 Povezanost proizvodnje in brezposelnosti

Na kratek rok so proizvodne zmogljivosti v obliki kapitala nespremenjene, kot variabilni faktor se pojavlja delo. Obseg proizvodnje je odvisen od obsega dela, ob dani količini kapitala. Stopnja rasti zaposlenosti je odvisna od stopnje rasti proizvoda, zato je rast zaposlenosti v pomembnem delu odvisna od gospodarske aktivnosti. Če se izboljša gospodarska aktivnost, se izboljšajo tudi zaposlitvene možnosti (Senjur, 2001, str. 377-378).

Brezposelnost se v poslovnem ciklu premika skupaj s proizvodom. Prvi je to povezavo opredelil Arthur Okun in mu pravimo Okunov zakon. Okunov zakon pravi, da za vsaka 2 odstotka padca BDP v primerjavi s potencialnim BDP brezposelnost naraste za približno odstotek. Okunov zakon lahko uporabljamo za spremljanje brezposelnosti v poslovnem ciklu. Podaja povezavo med trgom dobrin in trgom dela in opisuje povezavo med kratkoročnim gibanjem realnega BDP in spremembami brezposelnosti (Samuelson & Nordhaus, 2002, str. 565-566).

2. VARNA PROŽNOST V SLOVENIJI

Koncept varne prožnosti ima korenine na Nizozemskem. Pojem se je začel uporabljati leta 1995. Opredelitev varne prožnosti naj bi zagotavljale štiri ključne politike: prožna zaposlitvena pogodbeno razmerja, aktivna politika zaposlovanja, sistem vseživljenjskega učenja in sodobni sistem socialne varnosti. Sinonim za varno prožnost je pogosto kar danski model, saj ima Danska uspešno delujočo kombinacijo dinamičnega trga dela in visoko stopnjo socialne varnosti. Ker je koncept varne prožnosti razmeroma nov, še ni soglasja o kazalnikih za merjenje le-te. Tanginan (2004) je oblikoval indeks varne prožnosti iz meril zaposlitvene in socialne varnosti po pravnih osnovah ter iz podatkov o gibanju nekaterih oblik zaposlitve. Analiziral je 16 držav, vendar Slovenija ni bila vključena. Evropska komisija analizira varno prožnost z metodo vodilnih komponent in metodo razvrščanja v skupine. Leta 2007 je Evropska komisija ocenjevala 22 držav EU in jih razdelila v 5 skupin. Slovenija je bila uvrščena v skupino držav Srednje in Vzhodne Evrope in Grčije. Ugotovili so, da je za Slovenijo značilno slabo upravljanje človeških virov v podjetjih in nepoznavanje sodobnih organizacijskih praks za učinkovito rabo teh virov. Phillips in Eamets (2007) sta ugotovila, da v Sloveniji prevladujejo skromna mobilnost, dolgotrajna brezposelnost in nizka stopnja delovne aktivnosti starejših (Kajzer, 2008, str. 18-20).

Kajzer (2008, str. 23) meni, da delež delnih zaposlitev v Sloveniji narašča. S tem se povečuje prilagodljivost trga dela. Delež delnih zaposlitev se je povečal predvsem zaradi študentskega dela. Vseživljenjsko učenje izboljšuje možnosti za ostajanje v zaposlenosti. Slovenija se po tem merilu uvršča visoko, na šesto mesto med članicami EU. Problematičen je delež dolgotrajno brezposelnih, ki je pri nas razmeroma visok. To predvsem kaže na neskladje na trgu dela. Eden izmed kazalnikov varne prožnosti je tudi obseg sredstev, ki jih država namenja za socialno varnost. Slovenija se po tem kazalcu uvršča pod povprečje EU.

Kajzer (2008, str. 28) ugotavlja, da so v Sloveniji problematični dolgotrajna brezposelnost, nizka stopnja zaposlenosti starejših in skromna razširjenost delnih zaposlitev. Razviti bi bilo potrebno programe, ki preprečujejo prehod v dolgotrajno brezposelnost. Zaželeno bi bile tudi spremembe v davčnem in pokojninskem sistemu, da bi spodbujale daljše ostajanje v delovni aktivnosti. V Sloveniji naraščajo tudi začasne zaposlitve, ki ne zagotavljajo varne prožnosti. Začasnim zaposlitvam so najbolj izpostavljeni mladi, kar povzroča starostno segmentacijo trga dela. Večja varna prožnost bi bila dosežena z zagotavljanjem večje vključenosti manj usposobljenih in starejših v vseživljenjsko učenje, učinkovite aktivne politike zaposlovanja in zagotavljanja dohodkovne varnosti posameznika. Država mora oblikovati kombinacijo politik, ki spodbujajo fleksibilnost in zagotavljajo zadostno varnost. Malačič (2007, str. 95) pravi, da je recept za reforme poznan, osnovni problem pa predstavlja odločitev za zdravljenje.

3. RAZVITOST SLOVENIJE PO REGIJAH

Statistični urad Republike Slovenije (v nadaljevanju SURS) opredeljuje statistično regijo kot enoto na tretji ravni klasifikacije statističnih teritorialnih enot. Za izkazovanje statističnih podatkov na regionalni ravni je SURS prevzel členitev Slovenije na tako imenovana funkcionalna območja oziroma planske regije in jih poimenoval statistične regije. Danes je Slovenija razdeljena na 12 regij, in sicer: Pomurska regija, Podravska regija, Koroška regija, Savinjska regija, Zasavska regija, Spodnje-posavska regija, Jugovzhodna Slovenija, Osrednjeslovenska regija, Gorenjska regija, Notranjsko-kraška regija, Goriška regija in Obalno-kraška regija.

Slika 1: Slovenske regije

Vir: Wikipedia, 2006.

V nadaljevanju bom orisala, kako se regije med seboj razlikujejo po razvitosti na podlagi stopnje brezposelnosti, BDP na prebivalca in višine bruto plače. Prikazala bom tudi, kakšna je povezanost stopnje brezposelnosti in BDP na prebivalca ter stopnje brezposelnosti in višine bruto plače na zaposlenega v dveh različnih časovnih obdobjih.

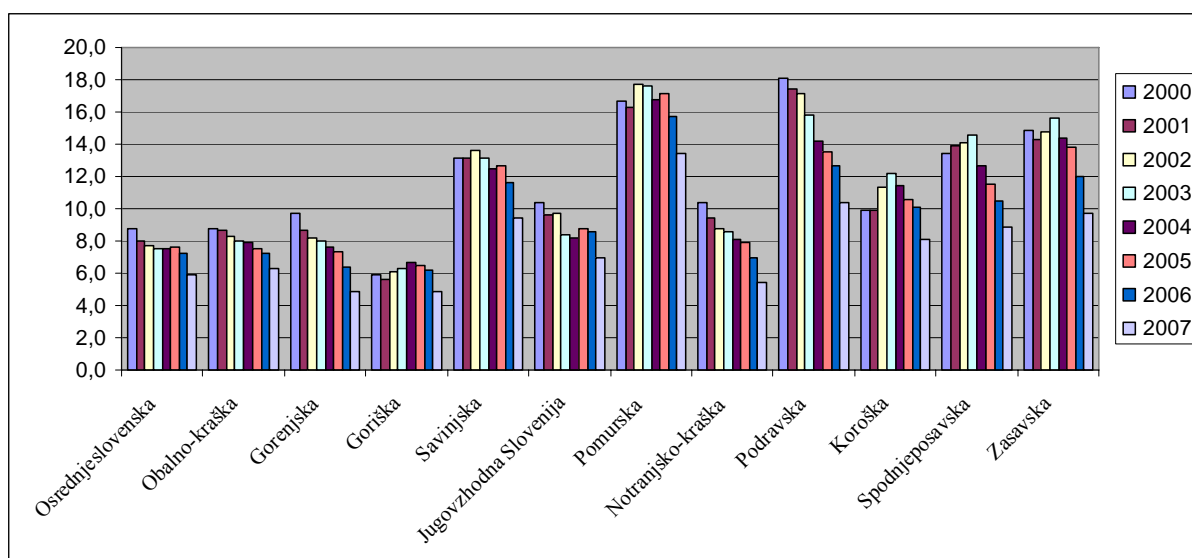
3.1 Stopnja brezposelnosti v posameznih regijah

Najvišjo stopnjo registrirane brezposelnosti je v letu 2007 dosegla Pomurska regija, kjer je leta znašala 13,4 %. V Pomurski regiji je stopnja brezposelnosti presegala slovensko povprečje za 71,1 %. Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti je bila v Sloveniji 7,7 %. Nadpovprečno stopnjo brezposelnosti so imele še Savinjska, Podravska, Koroška, Spodnjeposavska in Zasavska regija. Najnižja stopnja brezposelnosti je bila zabeležena v Gorenjski in Goriški regiji (4,9 %). Goriška regija ima že tradicionalno eno izmed najnižjih stopenj brezposelnosti v Sloveniji. V letu 2007 je dosegala 63,4 % slovenskega povprečja. Razporeditev regij glede na slovensko povprečje se z leti bistveno ne spreminja. V zadnjih

sedmih letih je največjo spremembo opaziti pri Notranjsko-kraški regiji, saj se je povzpela s šestega mesta v letu 2000 na tretje mesto v letu 2007.

Iz Slike 2 je razvidno, da se je v letih od 2000 do 2007 stopnja brezposelnosti v vseh regijah zmanjšala. Slovensko povprečje se je zmanjšalo 4 odstotne točke. Najbolj se je brezposelnost zmanjšala v Koroški regiji, in sicer kar za 7,7 odstotne točke. V preučevanem obdobju je zabeležila najvišjo stopnjo brezposelnosti Podravska regija v letu 2000. Stopnja brezposelnosti je takrat znašala kar 18,1 % in je za kar 11 odstotnih točk presegala stopnjo brezposelnosti v najboljši Goriški regiji. V določenih regijah je mogoče opaziti tudi porast brezposelnosti v določenih letih. V Koroški regiji je v letih od 2000 do 2003 brezposelnost narasla za 2,3 odstotni točki.

Slika 2: Stopnja registrirane brezposelnosti v (%) po regijah v Sloveniji v obdobju od 2000 do 2007

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 42.

Padanje stopnje brezposelnosti je posledica zmanjšanja števila brezposelnih, večje ponudbe delovnih mest in tudi črtanja brezposelnih iz različnih razlogov, kot so šolanje, prepisi v posebno evidenco, odjave po lastni volji in nejavljanje na enotah Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (Pečar, 2008, str. 43).

3.2 Razvitost Slovenije po regijah glede BDP na prebivalca

Iz Tabele 1 je razvidno, da po razvitosti, merjeni z BDP na prebivalca, dosega največje vrednosti Osrednjeslovenska regija. Leta 2005 je za 44,3 % presegala slovensko povprečje. Osrednjeslovenska regija je imela v tem letu kar 2,2-krat višji BDP na prebivalca kot najmanj uspešna Pomurska regija. Nadpovprečni BDP na prebivalca je bil tudi v Obalno-kraški regiji,

in sicer 3,5 % nad slovenskim povprečjem. Ostale regije so bile pod povprečjem, še najbolj Pomurska regija.

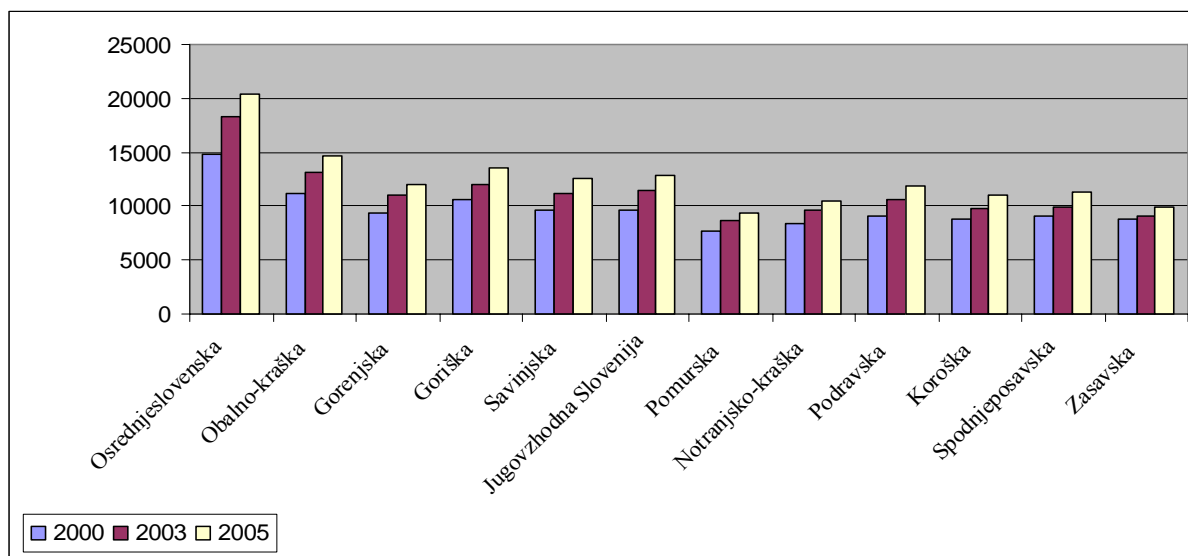
Tabela 1: BDP na prebivalca po regijah v letih 2000, 2003 in 2005, indeks ravni (Slovenija = 100)

STATISTIČNE REGIJE	BDP na prebivalca; indeks: SLO=100		
	2000	2003	2005
Osrednjeslovenska	137,8	144,8	144,3
Obalno-kraška	103,8	103,9	103,5
Gorenjska	87,2	86,5	85,1
Goriška	99,2	95,0	95,6
Savinjska	90,3	88,5	88,9
Jugovzhodna Slovenija	90,5	90,1	91,5
Pomurska	71,2	68,0	66,6
Notranjsko-kraška	78,7	76,4	74,5
Podravska	84,4	83,6	83,8
Koroška	82,7	77,3	78,1
Spodnjeposavska	84,4	78,3	80,2
Zasavska	81,8	71,3	70,6
SLOVENIJA	100,0	100,0	100,0

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 33.

Regije, ki so pod slovenskim povprečjem, lahko razdelimo v tri skupine. V prvo skupino uvrščamo Zasavsko, Notranjsko-kraško, Koroško in Spodnjeposavsko regijo, ki dosegajo med 70 % in 81 % slovenskega povprečja. V drugi skupini so tiste regije, ki dosegajo med 82 % in 90 % slovenskega povprečja. To so Podravska, Gorenjska in Savinjska regija. Jugovzhodna Slovenija in Goriška regija pripadata tretji skupini, saj dosegata več kot 90 % povprečja.

Slika 3: BDP na prebivalca po regijah (v mio. EUR) v letih 2000, 2003 in 2005

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 33.

Slika 3 nam prikazuje BDP na prebivalca v EUR, ki se je od leta 2000 do leta 2005 v vseh regijah povečeval. Razporeditev regij po BDP na prebivalca je bila v letih 2000 in 2005 skoraj ista. Mesti sta zamenjali le Notranjsko-kraška in Zasavska regija. V letu 2000 je predzadnje mesto zasedala Notranjsko-kraška regija, v letu 2005 pa Zasavska regija. Glede na slovensko povprečje je BDP na prebivalca v letu 2005 v primerjavi z letom 2000 največ narasel v Osrednjeslovenski regiji, in sicer za 6,5 indeksnih točk. V Jugovzhodni Sloveniji je narasel za 1 indeksno točko. V drugih regijah je BDP na prebivalca glede na slovensko povprečje padel. Največji padec je bil zabeležen v Zasavski regiji, in sicer kar za 11,2 indeksnih točk.

3.3 Razvitost Slovenije po regijah glede na bruto plačo na zaposlenega

Podatki o bruto plačah v Tabeli 2 kažejo tudi odstopanja glede na regijo zaposlitve. Povprečna bruto plača je v Sloveniji leta 2007 znašala 1.285 EUR. Po nadpovprečni plači je v letu 2007 izstopala le Osrednjeslovenska regija. To je verjetno zaradi boljše plačanih delovnih mest v Ljubljani, kar je posledica višje izobrazbene strukture glede na ostale regije. Blizu slovenskega povprečja se gibljeta tudi Obalno-kraška in Goriška regija. Najnižjo bruto plačo ima v letih med 2004 in 2007 Pomurska regija. V letu 2007 dosega le 82,7 % slovenskega povprečja.

Tabela 2: Povprečna mesečna bruto plača na zaposlenega v EUR

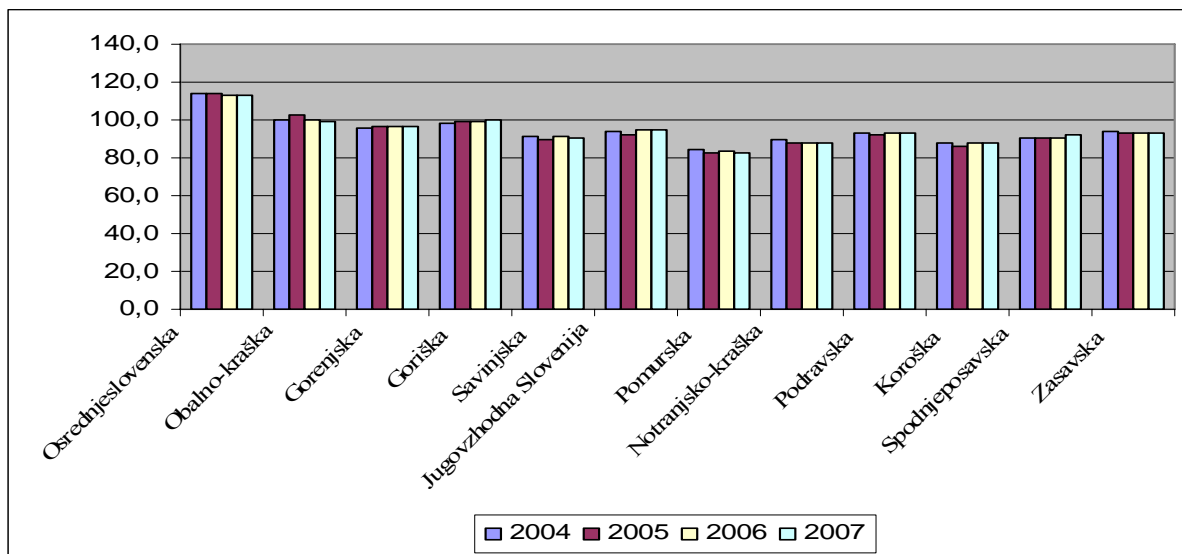
STATISTIČNE REGIJE	Bruto plača na zaposlenega v EUR	
	2004	2007
Osrednjeslovenska	1.252	1.454
Obalno-kraška	1.106	1.279
Gorenjska	1.059	1.245
Goriška	1.087	1.280
Savinjska	1.011	1.159
Jugovzhodna Slovenija	1.034	1.222
Pomurska	930	1.063
Notranjsko-kraška	993	1.126
Podravska	1.031	1.194
Koroška	968	1.129
Spodnjeposavska	1.002	1.181
Zasavska	1.036	1.193
SLOVENIJA	1.104	1.285

Vir: J. Pečar, *Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah*, str. 84.

V Sloveniji lahko zaznamo trend, da se povečujejo razlike v višini bruto plače med samimi regijami. Na eni strani lahko to opazimo preko indeksa rasti povprečne bruto plače, po drugi strani pa preko odstotka med najvišjo in najnižjo povprečno bruto plačo. Največjo pozitivno spremembo glede na slovensko povprečje je dosegla Jugovzhodna Slovenija. To lahko vidimo na Sliki 4. V tej regiji je bruto plača glede na slovensko povprečje v letu 2007 v primerjavi z

letom 2004 zmanjšala zaostanek za 1,4 indeksne točke. Notranjsko-kraška regija pa je v nasprotju v teh letih povečala zaostanek za slovenskim povprečjem za kar 2,4 indeksni točki.

Slika 4: Bruto plača na zaposlenega, indeks (Slovenija=100)

Vir: J. Pečar, *Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah*, str. 33.

Bruto plača na zaposlenega v najboljši regiji je bila že v letu 2004 1,35-krat večja kot v najslabši regiji. V letu 2007 pa je bilo razmerje dokaj podobno (1,37-krat večja). Razlika med najvišjo in najnižjo bruto plačo znaša 35 %.

V letu 2007 so bruto plače na zaposlenega narasle v vseh regijah. Razlike, ki so se pojavile med regijami, so pogojene predvsem z nadpovprečnim gibanjem rasti plač v nekaterih dejavnostih. V Osrednjeslovenski in Goriški regiji je rast plač pogojena predvsem s strukturo delovnih mest in razvitostjo teh dveh regij. V Spodnjeoposavski in Koroški regiji je vzrok rasti plač v nadpovprečni rasti v dejavnostih, kot so rudarstvo, predelovalne dejavnosti, oskrba z elektriko, plinom in vodo, najem in poslovne storitve. Le-te dejavnosti ustvarijo kar okoli 60 % dodane vrednosti (Pečar, 2008, str. 84).

3.4 Razvitost Slovenije po regijah glede na izobrazbeno raven

Tudi izobrazba je eden izmed dejavnikov, ki ima ključen vpliv na razvitost regije. Podatki o vpisu v srednje šole in terciarno izobraževanje omogočajo oceno o tem, kako se bo raven izobrazbe prebivalstva spreminjala v prihodnosti in kakšen bo trend gospodarske rasti.

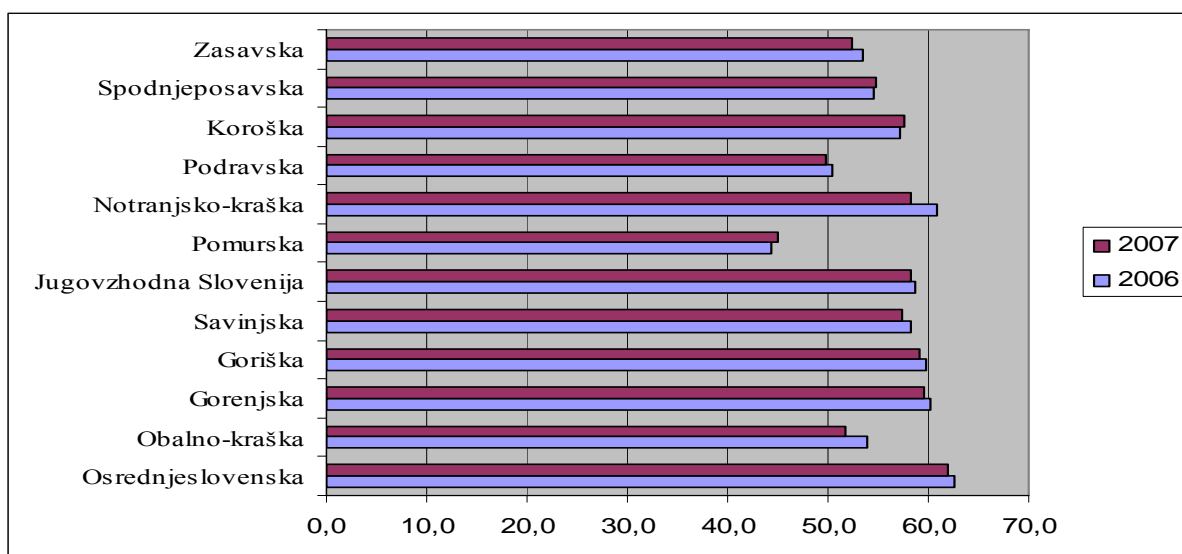
Izobrazbena raven prebivalstva, izražena s povprečnim številom let šolanja, je po regijah dokaj izenačena. Najvišje število let šolanja v letu 2002 je doseglo prebivalstvo v

Osrednjeslovenski regiji (11,27 let), najmanj pa v Zasavski regiji (10,34 let). Povprečno število let šolanja za celotno Slovenijo znaša 10,64 let.

Največ dijakov na 1.000 prebivalcev je v letu 2007 imela Jugovzhodna Slovenija, in sicer okoli 50 dijakov. Regija z najmanj dijaki na 1.000 prebivalcev je bila Obalno-kraška regija (40 dijakov). Število dijakov se v zadnjih letih v vseh regijah zmanjšuje, kar je posledica demografskih gibanj. Najbolj se je število dijakov glede na leto 2006 zmanjšalo v Zasavski regiji. Odstotek višješolskih in visokošolskih študentov v generaciji od 19 do 26 let je bil v letu 2007 najvišji v Osrednjeslovenski regiji, kjer je znašal 52,3 %. Nadpovprečno število študentov glede na slovensko povprečje so imele še Gorenjska, Goriška in Notranjsko-kraška regija. Najnižji odstotek študentov v letu 2007 je imela Pomurska regija, kjer je znašal 38,5 %. Odstotek študentov se je glede na leto 2006 povečal le v Pomurski, Koroški in Spodnjeoposavski regiji.

Iz Slike 5 je lahko opaziti, da ima Osrednjeslovenska regija prav tako v letu 2007 najvišje število študentov na 1.000 prebivalcev, in sicer približno 62 študentov. Regije, ki imajo manjše število študentov na 1.000 prebivalcev glede na slovensko povprečje, so Obalno-kraška, Pomurska, Podravska, Spodnjeoposavska in Zasavska regija.

Slika 5: Število študentov na 1.000 prebivalcev v letih 2006 in 2007

Vir: J. Pečar, *Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah*, str. 64.

V letu 2006 je imela največji delež prebivalstva z največ osnovnošolsko izobrazbo Pomurska regija, kjer je delež znašal 36,9 % in je precej višji od slovenskega povprečja (27,7 %). Podpovprečen delež z najslabšo izobrazbo so imele le Osrednjeslovenska, Obalno-kraška in Gorenjska regija. Največ srednjo splošno izobrazbo je imelo v letu 2007 83,3 % slovenskega prebivalstva. Najvišji delež prebivalstva z največ srednjo splošno izobrazbo je imela Zasavska

regija, in sicer kar 90,4 %. V povprečju ima najmanj višjo izobrazbo 16,6 % slovenskega prebivalstva. To povprečje močno presega Osrednjeslovenska regija, kjer je prebivalstva z najmanj višjo izobrazbo kar 23,9 %. Nad slovenskim povprečjem so poleg Osrednjeslovenske regije še Obalno-kraška, Notranjsko-kraška in Goriška regija.

4. ANALIZA ODVISNOSTI

S pomočjo programa »SPSS za Windows« sem želela preveriti odvisnost stopnje brezposelnosti od višine BDP na prebivalca in višine bruto plač na zaposlenega. Naredila sem regresijsko analizo odvisnosti med določenimi spremenljivkami. V Prilogi 1 so priloženi podatki stopnje brezposelnosti, BDP na prebivalca in višine bruto plač po regijah za leto 2005. Predpostavljala sem, da imajo regije z višjim BDP na prebivalca nižjo stopnjo brezposelnosti. Če se izboljša gospodarska aktivnost, se izboljšajo zaposlitvene možnosti in s tem se tudi zmanjša stopnja brezposelnosti. Pričakovala sem, da je ob višjih plačah stopnja brezposelnosti nižja. Sklepam, da visoke plače pomenijo, da je stanje v gospodarstvu dobro, zato je tudi brezposelnost nižja.

V prvem modelu sem preučevala odvisnost med stopnjo brezposelnosti in višino BDP na prebivalca. Preizkusila sem preprosto linearno, potenčno in eksponentno funkcijo. Rezultati regresij so prikazani v Tabeli 8 Priloge 2. Od vseh preučevanih regresijskih funkcij le potenčna funkcija izpolnjuje kriterij, da so ocene regresijskih koeficientov statistično značilno različne od nič. Preprosta linearna in eksponentna funkcija tega kriterija ne izpolnjujeta, zato nista primerni za izražanje odvisnosti.

Kot najprimernejšo funkcijo sem izbrala potenčno funkcijo, saj edina izpolnjuje kriterij, obenem pa ima tudi največji »primerljivi« determinacijski koeficient ($R^2=0,371$).

Potenčna funkcija: $Y = \alpha X^\beta \rightarrow \log Y = \log \alpha + \beta \log X$

$$\log \alpha = 2,014$$

$$\beta = -0,934$$

$$\log \text{BREZ} = 2,014 - 0,934 \log \text{BDP}$$

$$\alpha = 10^{\log \alpha} = 10^{2,014} = 103,28$$

$$\text{BREZ} = 103,28 * \text{BDP}^{-0,934}$$

Determinacijski koeficient transformirane funkcije ($R_{\log y \log x}^2 = 0,371$) pove, da je 37 % variabilnosti logaritma stopnje brezposelnosti pojasnjeno z variiranjem logaritmov BDP na prebivalca. Regresijski koeficient β v potenčni funkciji znaša -0,934 in pove, da se vrednost stopnje brezposelnosti zmanjša za 0,934 %, če se BDP na prebivalca poveča za 1 %.

V drugem modelu sem preučevala odvisnost stopnje brezposelnosti od višine bruto plače na zaposlenega. Tudi v tem modelu sem tako kot v prvem preverila tri funkcije. Rezultati so v Tabeli 9 Priloge 2. Izkazalo se je, da je regresijski koeficient statistično značilno različen od

nič v vseh treh funkcijah. Za najprimernejšo sem tudi v tem modelu izbrala potenčno funkcijo, ker ima največji »primerljivi« determinacijski koeficient ($R^2=0,421$).

Potenčna funkcija: $Y = \alpha X^\beta \rightarrow \log Y = \log \alpha + \beta \log X$

$\log \alpha = 8,101$

$\beta = -2,326$

$\log \text{BREZ} = 8,101 - 2,326 \log \text{PLACE}$

$\alpha = 10^{\log \alpha} = 10^{8,101}$

$\text{BREZ} = 10^{8,101} * \text{PLACE}^{-2,326}$

Determinacijski koeficient, ki znaša 0,421, nam pove, da je 42,1 % variabilnosti logaritma stopnje brezposelnosti pojasnjene z variiranjem vrednosti bruto plače na zaposlenega. Regresijski koeficient β , ki je enak -2,326, pove, da v kolikor se višina bruto plače na zaposlenega poveča za 1 %, se stopnja brezposelnosti zmanjša za 2,326 %.

Rezultati regresije so pri prvem in drugem modelu pokazali pričakovane rezultate, saj je v obeh modelih negativna povezava med spremenljivkama. Zgoraj uporabljena modela sta sicer primerna za ocenjevanje odvisnosti, vendar na stopnjo brezposelnosti vplivajo še mnogi drugi dejavniki. Kljub temu pa so rezultati pokazali, da obstaja določena povezava med stopnjo brezposelnosti, BDP na prebivalca in višino bruto plače na zaposlenega.

5. ORIS REGIONALNE BREZPOSELNOSTI V SLOVENIJI

Stopnja brezposelnosti se je v obdobju od 2000 do 2007 zmanjšala s 7 % na 4,9 %. Zmanjševala se je hitreje kakor v povprečju EU. Še vedno je stopnja brezposelnosti pri ženskah večja, in sicer v letu 2007 za 1,9 odstotne točke kot pri moških. V obdobju od 2000 do 2007 se je najbolj zmanjšala stopnja brezposelnih v starostni skupini med 15 in 24 let. Njihova stopnja brezposelnosti pa je še vedno dvakrat višja od brezposelnosti celotnega prebivalstva. Na to odstopanje vpliva tudi nizka stopnja delovne aktivnosti med mladimi in visoka stopnja njihove vključenosti v izobraževanje. Delež dolgotrajne brezposelnosti se v zadnjih letih zmanjšuje (leta 2000: 4,1 %, leta 2007: 2,2 %), vendar je še vedno razmeroma velik in nad povprečjem EU. Delež brezposelnih, ki so starejši od 50 let, pa se je v obdobju od 2000 do 2007 povečal.

Registrirana stopnja brezposelnosti v regijah pada, problematična pa še vedno ostaja strukturna brezposelnost, ki se v vsaki regiji kaže na drugačen način. Problematika strukturne brezposelnosti se je v obdobju od leta 2000 do leta 2007 nekoliko spremenila. V letu 2000 so med brezposelnimi izstopali tisti z nizko izobrazbeno strukturo in trajni presežki med brezposelnimi. V letu 2007 pa se strukturna brezposelnost kaže v povečanem deležu brezposelnih s terciarno izobrazbo, počasnem naraščanju deleža brezposelnih žensk, povečanem deležu starejših brezposelnih in brezposelnih, ki jim je potekla zaposlitev za določen čas (Pečar, 2008, str. 44).

V nadaljevanju bom analizirala različne oblike strukturne brezposelnosti. Tabele s podatki so na razpolago v Prilogi 3.

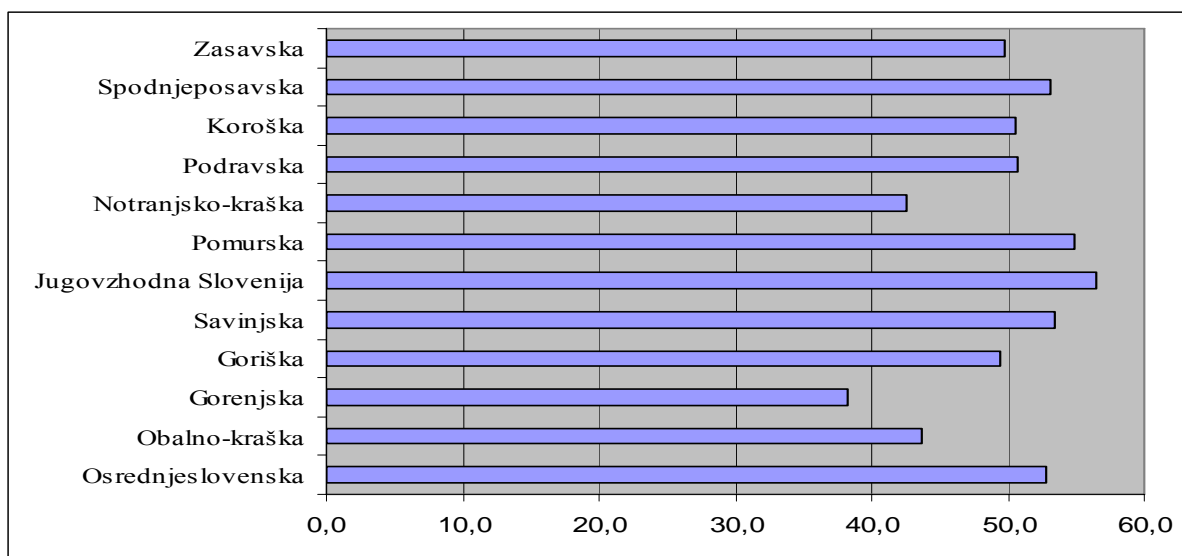
5.1 Stopnja registrirane brezposelnosti v posameznih regijah glede na odstotek dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi

Dolgotrajno brezposelni pravimo osebam, ki so brezposelne več kot eno leto. So ena izmed najbolj problematičnih kategorij na trgu dela. Problem dolgotrajne brezposelnosti je problematičen zaradi dejstva, da dlje, ko je nekdo brez dela, tem težje najde zaposlitev. To je posledica dveh dejavnikov (Ehrenberg, 2000, str. 415):

- učinek različnosti: osebe, ki postanejo brezposelne, se razlikujejo po sposobnostih, zmožnostih, izkušnjah in nadarjenosti. Zaradi tega se tisti, ki imajo najbolj zaželene lastnosti, lahko zaposlijo prvi;
- odvisnost trajanja: aktivnost iskanja dela pada s trajanjem brezposelnosti. Zmanjšujejo se tudi sposobnosti, ker jih ne uporabljamo. Trajanje brezposelnosti deluje kot negativen izločevalen kriterij pri zaposlovanju. Čim dlje je posameznik brezposeln, tem manjša je verjetnost, da se bo ponovno zaposlil, saj je brezposelnost za delojemalce indikator neprimernosti kandidatov.

Iz Slike 6 je mogoče razbrati, da je bilo v letu 2007 največ dolgotrajno brezposelnih v Jugovzhodni Sloveniji (56,4 %). Slovensko povprečje znaša 51,2 %. Nadpovprečen delež so imele tudi Osrednjeslovenska, Savinjska, Pomurska in Spodnjeposavska regija. Najmanjši delež dolgotrajno brezposelnih ima Gorenjska regija (38,3 %).

Slika 6: Odstotek dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi v letu 2007

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 45.

Iz podatkov sem opazila, da se je delež dolgotrajno brezposelnih od leta 2000 do leta 2006 večinoma v vseh regijah zmanjševal. Najbolj se je ta delež zmanjšal v Gorenjski regiji, kjer je leta 2000 znašal 59,2 %, leta 2006 pa 36,4 %. V letu 2007 pa se je delež dolgotrajno brezposelnih v primerjavi z letom 2006 povečal v skoraj vseh regijah. Zmanjšal se je le v Pomurski in Notranjsko-kraški regiji.

Dolgotrajna brezposelnost je pogosto povezana z nizko izobrazbeno strukturo (brezposelna oseba s 1. in 2. stopnjo izobrazbe). Zanimivo je tudi, da ima Jugovzhodna Slovenija največji delež brezposelnih, čeprav ima podpovprečno stopnjo registrirane brezposelnosti.

5.2 Stopnja registrirane brezposelnosti v posameznih regijah glede na stopnjo izobrazbe

V Sloveniji postaja trg delovne sile vedno bolj zahteven glede na izobrazbeno strukturo, zato se največja neskladja na trgu dela pojavljajo v veliki meri zaradi prenizke stopnje izobrazbe iskalcev zaposlitve. Pomembno je dodatno usposabljanje iskalcev zaposlitve, še zlasti za nekvalificirano delovno silo. Problematičen je tudi podatek, da vse večje število izobraženih težje pride do prve zaposlitve.

Problematika strukturne brezposelnosti glede na stopnjo izobrazbe se je v obdobju od leta 2000 do leta 2007 nekoliko spremenila. Opazila sem, da se je delež brezposelnih s 1. in 2. stopnjo izobrazbe v letih od 2000 do 2007 zmanjševal, medtem ko se je delež brezposelnih s 6. in 7. stopnjo izobrazbe povečeval. V letu 2000 so izstopali tisti z nizko izobrazbeno strukturo (med 40 in 60 %). V letu 2007 pa se strukturna brezposelnost kaže v povečanem deležu iskalcev zaposlitve s terciarno izobrazbo. Ta delež je v primerjavi z letom 2000 narasel za več kot dvakrat (s 4,5 % na 10,1 %). Neskladja so nastala zaradi vse večjega izobraževanja na tistih smereh študija, ki jih trg dela trenutno ne potrebuje v tako velikem številu. Diplomantov tehničnih smeri primanjkuje, diplomantov družboslovnih smeri pa je preveč.

Največji delež brezposelnih z nizko stopnjo izobrazbe je v letu 2007 zabeležila Jugovzhodna Slovenija, kjer le-ta znaša 54,9 %. Slovensko povprečje znaša 39,2 % brezposelnih z nizko stopnjo izobrazbe med vsemi zaposlenimi. Nadpovprečen delež so imele še Pomurska, Spodnjeposavska in Zasavska regija. Najmanjši delež pa je zabeležila Koroška regija, kjer je brezposelnih z nizko izobrazbo 33,4 %. Delež se je v letih od 2000 do 2007 v vseh regijah zmanjševal. Najbolj se je ta delež zmanjšal v Koroški regiji, in sicer za 14 odstotnih točk.

V preučevanem obdobju se je brezposelnost ljudi s terciarno izobrazbo povečevala. Visok porast brezposelnih s terciarno izobrazbo so zabeležile Koroška, Notranjsko-kraška, Goriška in Gorenjska regija. Največji delež brezposelnih s 6. in 7. stopnjo izobrazbe je bil v letu 2007 v Osrednjeslovenski regiji, kjer znaša 14 % vseh brezposelnih. Nadpovprečni delež od slovenskega povprečja, ki znaša 10,1 %, imajo še Obalno-kraška, Gorenjska, Goriška, Koroška in Notranjsko-kraška regija. Najmanjši delež pa ima Zasavska regija.

5.3 Stopnja registrirane brezposelnosti v posameznih regijah glede na starost

Najbolj problematično skupino med brezposelnimi predstavljajo mladi. Ignjatović (2006, str. 66) meni, da je med dejavniki, ki vplivajo na aktivnost mladih tudi trajanje izobraževanja. V zadnjih letih se v Sloveniji pojavlja trend podaljševanja izobraževanja. To sicer ugodno vpliva na izboljševanje izobrazbene strukture, vendar po drugi strani povzroča nizko stopnjo delovne aktivnosti mladih. Problem delovnega izobraževanja je tudi to, da mladi vstopajo na trg delovne sile relativno pozno in brez delovnih izkušenj. Zato bi bilo potrebno spodbujati stike študentov z delodajalci že med samim študijem. Delodajalci večinoma za zaposlitev zahtevajo formalne izkušnje. Pogosto kot filter za izbiro kandidatov uporabijo delo za določen čas. Problematično je tudi to, da je interes mladih usmerjen predvsem na družboslovne smeri študija, kjer je povpraševanja manj kot ponudbe. Nižja je brezposelnost na področjih tehnike, predelovalne in proizvodne tehnologije, zdravstva in gradbeništva. Potrebno bi bilo spodbujati izobraževanje tudi na tehničnih in naravoslovnih fakultetah.

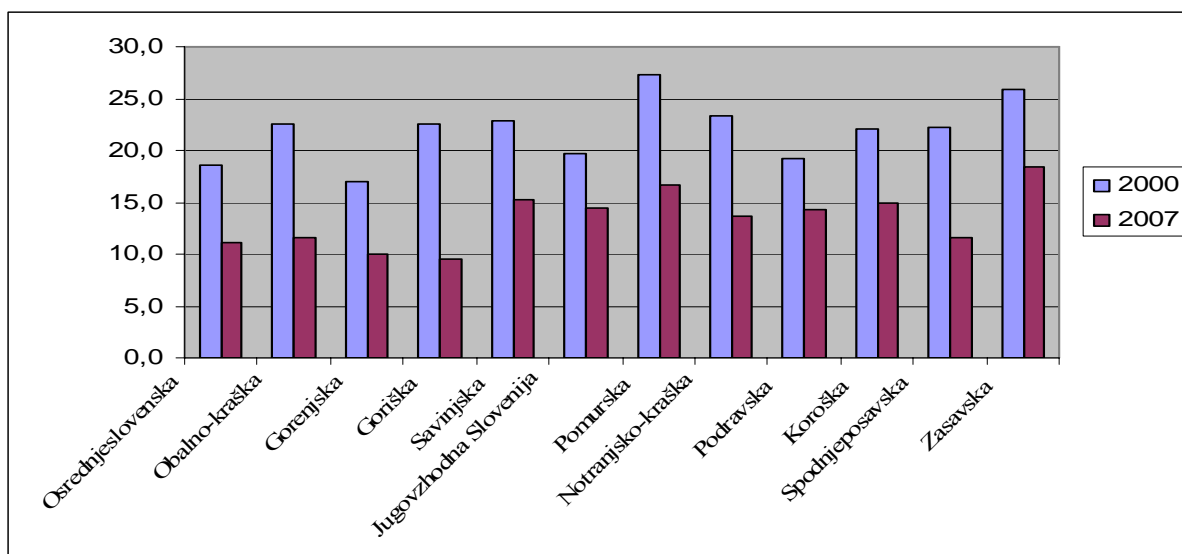
Povprečna čakalna doba na zaposlitev diplomantov je v letu 2005 znašala 13 mesecev, razpon pa je bil velik. Na zdravstvenem področju so diplomanti čakali v povprečju le 6,9 meseca, v veterini 14, v humanistiki 16,1, na računalništvu pa 19,2 meseca. Brezposelni ekonomisti so čakali na zaposlitev v povprečju 11,7 meseca (Malačič, 2006, str. 84).

Drugi vidik brezposelnih mladih pa predstavljajo mladi, ki so izpadli iz šolanja zaradi neuspešnosti. Večinoma so brez poklicev, strokovnega znanja in kompetenc, po katerih bi na trgu dela povpraševala podjetja. Ti mladi brezposelni se srečujejo tudi s socialnimi problemi, zato je ta vrsta brezposelnosti tudi resen družbeni problem.

Pogosto je slišati, da bi morali upokojevati starejše delavce, da bi pridobili mesta za zaposlitev mladih. Ekonomika dela pa je pokazala, da mladi, ki prihajajo iz šol, in starejši, ki so pred upokojitvijo, na trgu dela niso substituti. Na delovna mesta, na katerih so bili upokojenci, se pogosto zaposlujejo delavci, ki so že dlje časa v podjetjih. Le-ti po starosti pogosto le nekaj let zaostajajo za tistimi, ki so delovna mesta izpraznili. Brezposelnosti mladih torej ni mogoče reševati s spodbujanjem zgodnjega upokojevanja starejših delavcev (Malačič, 2006, str. 84).

Slika 7 prikazuje delež mladih do 25. leta starosti med brezposelnimi, ki se je v preučevanem obdobju, to je od leta 2000 do leta 2007, v vseh regijah zmanjšal. Največji padec, za 5,5 odstotnih točk, je zabeležila Koroška regija. Slovensko povprečje se je zmanjšalo z 20,9 % v letu 2000 na 13,5 % v letu 2007. Najmanjši delež mladih med brezposelnimi ima Goriška regija (9,5 %). Podpovprečen delež brezposelnih mladih imajo Spodnjeposavka, Gorenjska, Obalno-kraška in Osrednjeslovenska regija. Mladih med brezposelnimi je največ v Zasavski regiji, kjer jih je 18,4 %. Velik delež mladih brezposelnih imajo tudi Koroška in Pomurska regija.

Slika 7: Odstotek mladih do 25. leta starosti med brezposelnimi v letu 2007

Vir: J. Pečar, *Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah*, str. 46.

Mladi brezposelni so pogosto tudi iskalci prve zaposlitve. Ta problem se v zadnjem času pojavlja, saj je število diplomantov vse večje, vendar so v večini primerov brez izkušenj. Delodajalci pa želijo zaposliti ljudi z izkušnjami.

Opazila sem, da se je odstotek iskalcev prve zaposlitve med brezposelnimi v obdobju od leta 2000 do leta 2004 povečeval. Po letu 2004 pa je opaziti trend padanja iskalcev prve zaposlitve med brezposelnimi. Vseeno je ta odstotek v letu 2007 za 1,5 odstotne točke višji kot v letu 2000. Slovensko povprečje v letu 2007 znaša 19,4 %. Najmanjši delež iskalcev prve zaposlitve v letu 2007 ima Gorenjska regija (12,8 %). Delež pod slovenskim povprečjem imajo tudi Obalno-kraška (14,7 %), Osrednjeslovenska (19,2 %), Goriška (16,7 %), Savinjska (18,7 %), Notranjsko-kraška (16,3 %) in Spodnjeposavska regija (15,7 %). Največ iskalcev prve zaposlitve pa je v Jugovzhodni Sloveniji, kjer je takšnih 23,9 % med vsemi brezposelnimi.

Tudi brezposelnost starejših je problematična. Le-ti težje najdejo ponovno zaposlitev, in sicer zaradi njihove starosti in izobrazbe. Ključnega pomena je tudi manjša motiviranost za ponovno zaposlitev in nadaljnje izobraževanje.

Ugotovila sem, da se je delež starih nad 50 let med brezposelnimi zmanjševal od leta 2000 do leta 2004, nato pa je začel ponovno naraščati. Leta 2007 je bilo slovensko povprečje za 3,6 odstotne točke višje od tistega v letu 2000 in je znašalo 31,1 %. Največji delež v letu 2007 je bil zabeležen v Gorenjski regiji (42,5 %), ki pa ima v nasprotju delež brezposelnih mladih precej nizek. Najmanj starih nad 50 let med brezposelnimi v letu 2007 je imela Zasavska regija (23 %). Zanimiv je tudi podatek, da se je brezposelnost starih nad 50 let leta 2007 v

primerjavi z letom 2000 povečala v vseh regijah, razen v Zasavski regiji, kjer se je le-ta zmanjšala za 1,9 odstotne točke. Gorenjska regija je zabeležila tudi visok porast deleža leta 2007 v primerjavi z letom 2006 (za 7,4 odstotne točke).

Večanje deleža starejših ljudi med brezposelnimi je v povezavi s staranjem slovenskega prebivalstva. Delodajalci imajo možnost izbirati med vsemi brezposelnimi tisto delovno silo, ki jim najbolj ugaja. Zato ni presenetljivo, da so zaposlitvene možnosti starejših otežene.

V Zakonu o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti je navedeno, da Zavod za zaposlovanje povrne prispevke delodajalca za določeno časovno obdobje, če zaposlijo:

- brezposelno osebo, mlajšo od 26 let, ki je iskalec prve zaposlitve in je več kot 6 mesecev prijavljena pri zavodu in ima suficitarni poklic;
- brezposelno osebo, mlajšo od 28 let, ki je 24 mesecev prijavljena na zavodu;
- brezposelno osebo, ki je starejša od 55 let in je več kot 12 mesecev prijavljena na zavodu;
- brezposelno osebo, prijavljeno na zavodu, ki je starejša od 55 let in ima suficitarni poklic.

Iz tega sklepam, da želi zavod s temi ukrepi zmanjšati brezposelnost mladih in starejših ljudi ter skrajšati čas iskanja prve zaposlitve.

Starejši brezposelni so pogosto tudi vključeni med trajne presežke delovne sile. To je pogosto povezano s tem, da se ne želijo vključevati v nadaljnje dodatno izobraževanje. Vzrok je tudi nemotiviranost za iskanje nove zaposlitve in odločitev za predčasno upokožitev.

V preučevanem obdobju, v letih od 2000 do 2007, se je delež trajnih presežkov med brezposelnimi zmanjševal. Slovensko povprečje se je zmanjšalo z 22 % v letu 2000 na 14,8 % v letu 2007, to je za 7,2 odstotne točke. Najmanjši delež trajnih presežkov v letu 2007 ima Podravska regija, kjer ta znaša 11,1 %. Podpovprečne regije so še Pomurska (10,7 %), Koroška (13,7 %) in Zasavska regija (12,3 %). Največji delež trajnih presežkov je v Notranjsko-kraški regiji, in sicer 19,7 %. Pomembno je odpiranje možnosti za dejavno življenje starejših oseb. Starejšim delavcem je potrebno zagotoviti čim boljše delovne pogoje in jih čim bolj vključevati v dodatna izobraževanja. Preprečiti je potrebno tudi njihovo diskriminacijo.

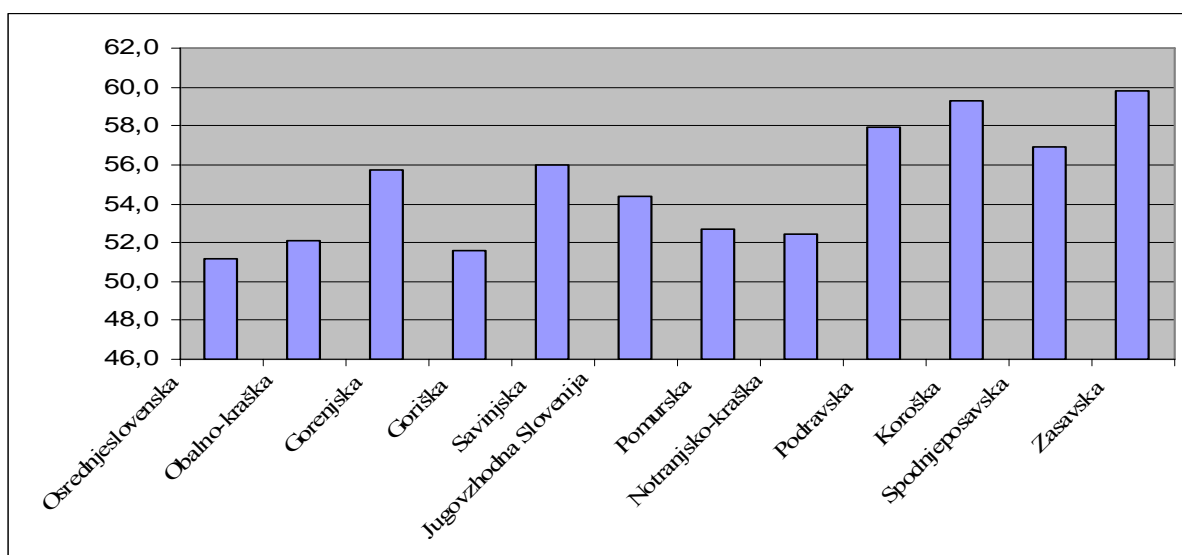
5.4 Stopnja registrirane brezposelnosti po spolu v posameznih regijah

Položaj žensk v družbi se v sodobni družbi odraža tudi v indikatorjih stanja na trgu dela. Zaposlenost žensk je pomemben dejavnik gospodarskega razvoja in tudi doseganja ciljev lizbonske strategije (povečanje skupne stopnje zaposlenosti do leta 2010 na 70 %). Zagotoviti je potrebno enakost možnosti za oba spola. Ženske pogosto v konkurenci z moškimi izgubljajo, čeprav so v povprečju bolj izobražene. Ženske imajo bolj pogosto kot moški začasno zaposlitev in imajo zaposlitev s krajšim delovnim časom. Starostna segmentacija trga

dela, ki je bolj fleksibilen, ko gre za mlade, je še bolj izrazita, ko gre za mlade ženske (Kajzer, 2006, str. 72 in 79).

Med letoma 2000 in 2007 se je delež žensk med brezposelnimi povečeval. Slovensko povprečje v letu 2000 je znašalo 50,7 %, v letu 2007 pa 54,9 %. Delež se je povečal za 4,2 odstotne točke. Med brezposelnimi je torej več žensk kot moških. Na Sliki 8 lahko opazimo, da je v letu 2007 največji delež imela Zasavska regija, kjer je bilo med brezposelnimi kar 59,8 % žensk. Velik delež brezposelnih žensk ima tudi Koroška regija (59,3 %). Najmanjši delež žensk med brezposelnimi ima Osrednjeslovenska regija, in sicer 51,2 %. Podpovprečen delež imajo še Obalno-kraška (52,1 %), Goriška (51,6 %), Pomurska (52,7 %) in Notranjsko-kraška regija (52,4 %) ter Jugovzhodna Slovenija (54,4 %). Opazila sem, da se je delež žensk med brezposelnimi leta 2007 v primerjavi z letom 2000 zmanjšal v Obalno-kraški, Goriški in Notranjsko-kraški regiji. V letu 2000 so v Jugovzhodni Sloveniji, Osrednjeslovenski, Pomurski in Spodnjeposavski regiji med brezposelnimi prevladovali moški.

Slika 8: Odstotek žensk med brezposelnimi v letu 2007

Vir: J. Pečar, *Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah*, str. 47.

Brezposelnost žensk v Sloveniji v začetku tranzicije je bila nižja od brezposelnosti moških. To je posledica tega, da je bila pod udarom odpuščanja bolj moška delovna sila. Po letu 1997 pa je zaposlenost začela upadati tudi v dejavnosti s pretežno žensko delovno silo, kar se je pokazalo tudi v višji stopnji brezposelnosti žensk (Kajzer, 2006, str. 74).

5.5 Koeficient variacije regionalne brezposelnosti

Medregionalne razlike v brezposelnosti lahko merimo na več načinov. Prvi način je, da primerjamo najslabše regije z najboljšimi. V Evropski uniji pogosto primerjajo deset

najslabših regij z desetimi najboljšimi regijami. Pri nas imamo samo 12 regij, zato primerjamo samo najslabšo regijo z najboljšo regijo. Tako dobimo razmerje med njima, vendar to ni nič odvisno od brezposelnosti v ostalih regijah. To je največja slabost tega načina. Da odpravimo to slabost, uporabljamo koeficient variacije, ki je definiran kot količnik med standardnim odklonom in aritmetično sredino, pri čemer se tudi upošteva različna velikost regij (Pečar, 2008, str. 47).

Koeficient variacije je najboljši pokazatelj razlik v brezposelnosti med regijami. Med letoma 2000 in 2007 je najvišjo vrednost dosegel v letu 2002 in je znašal 35,1 %. Po letu 2002 je koeficient začel padati. Najnižjo vrednost je dosegel leta 2006, in sicer 30,0 %. V letu 2007 je koeficient ponovno narasel in dosegel vrednost 31,6 %.

SKLEP

Stopnja brezposelnosti se je v zadnjih letih zmanjševala, toda predvsem zaradi črtanj iz evidence iz razlogov, ki ne pomenijo zaposlitve brezposelnih. Največkrat pride do tega zaradi kršitev obveznosti, ki so povezane z odklonitvijo zaposlitve in neaktivnega iskanja zaposlitve. Letos bo stopnja brezposelnosti predvidoma narasla predvsem zaradi svetovne gospodarske krize, ki je povzročila zapiranje velikih podjetij.

Rezultati, ki sem jih dobila pri analizi funkcij, so pokazali, da obstaja določena povezava med stopnjo brezposelnosti, BDP na prebivalca in višino bruto plače na zaposlenega. Rečem lahko, da je stopnja brezposelnosti odvisna od višine BDP na prebivalca in višine bruto plače na zaposlenega, vendar na stopnjo brezposelnosti vplivajo še mnogi drugi dejavniki.

Delež dolgotrajnih brezposelnih in brezposelnih z nižjo stopnje izobrazbe je bil na splošno v regijah najvišji v letu 2000 in se je do leta 2005 zmanjševal. Delež starih med brezposelnimi se je prav tako do leta 2004 zmanjševal, vendar je po letu 2005 znova naraščal. Delež mladih med brezposelnimi pa se je do leta 2004 povečeval, nato pa začel padati.

Od kazalnikov, ki sem jih analizirala v diplomski nalogi, kažejo prav kazalniki o regionalni brezposelnosti največje razlike med regijami, ki pa se v zadnjih letih zmanjšujejo. Nadpovprečno stopnjo registrirane brezposelnosti ima še vedno kar polovica statističnih regij, vendar se je stopnja brezposelnosti v vseh regijah od leta 2000 do leta 2007 postopno zniževala. Že od leta 2002 se zmanjšuje tudi koeficient variacije, s katerim merimo razlike med regijami. V letu 2007 pa je koeficient ponovno narasel.

V zadnjih letih so se v nekaterih regijah nekoliko povečali strukturni problemi, do katerih pa prihaja v regijah z visoko in tudi z nizko stopnjo brezposelnosti. Predvsem je večji delež dolgotrajno brezposelnih (Jugovzhodna Slovenija, Spodnjeposavska in Savinjska regija), iskalcev zaposlitve s 6. in 7. stopnjo izobrazbe (Osrednjeslovenska, Goriška in Notranje-

kraška regija) in brezposelnih, starih nad 50 let (Gorenjska, Goriška in Notranjsko-kraška regija).

V Sloveniji nekako dve regiji izstopata po razvitosti oziroma nerazvitosti. Na eni strani je to Osrednjeslovenska regija, ki je imela skoraj vse kazalce boljše od slovenskega povprečja, na drugi strani pa je najmanj razvita Pomurska regija, ki je imela v večini primerov rezultate slabše od slovenskega povprečja. Čeprav Osrednjeslovenska regija velja za najbolj razvito, se sooča s problemi, kot so dolgotrajna brezposelnost in brezposelnost starejših od 50 let. Velik problem predstavljajo tudi brezposelni s 6. in 7. stopnjo izobrazbe, kjer ima tudi največji delež visoko izobraženih ljudi med vsemi regijami. Pomurska regija velja za najmanj razvito zaradi nizkega BDP na prebivalca in nizke izobraženosti ljudi. K manj razvitim regijam bi lahko uvrstili še Notranjsko-kraško, Podravsko, Spodnjeposavsko in Zasavsko regijo. Med razvitejše regije se uvršča Obalno-kraška regija, in sicer takoj za Osrednjeslovensko regijo. Sledita ji Goriška regija, ki ima med vsemi regijami najnižjo stopnjo brezposelnosti, in Gorenjska regija, ki ima tudi večino kazalnikov pozitivnih glede na slovensko povprečje.

LITERATURA IN VIRI

1. Bregar, L. (2007). *Statistika za poslovno odločanje*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
2. Cleaver, T. (2007). *Understanding the world economy*. New York: Routledge.
3. Ehrenberg, G. (2000). *Modern labor economics: Theory and public policy*. New York: Electronic publishing services.
4. Hrovatin, N. (2007). *Uvod v gospodarstvo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
5. Ignjatović, M. (2006). Položaj mladih na trgu delovne sile. *IB revija*, (4), 66-68.
6. Kajzer, A. (2006). Pogled na položaj žensk na trgu dela v Sloveniji s pomočjo indikatorjev trga dela. *IB revija*, (3), 72-79.
7. Kajzer, A. (2007). Fleksibilnost trga dela, varovanje zaposlitve in reforme trga dela v Sloveniji. *IB revija*, (1), 16-25.
8. Kajzer, A. (2008). Varna prožnost v Sloveniji-kje smo in kako naprej?. *IB revija*, (3-4), 18-29.
9. Malačič, J. (2006a). *Demografija. Teorija, analiza, metode in modeli*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
10. Malačič, J. (2006b). Mladi in starejši v pasteh sprememb na trgu dela. *IB revija*, (4), 83-85.
11. Malačič, J. (2007). Reforma na trgu dela-ali sploh obstajajo alternative?. *IB revija*, (1), 92-96.
12. Pečar, J. (2008). *Regije 2008-izbrani socioekonomski kazalniki po regijah*. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.
13. *Poročilo o razvoju 2006*. (2006). Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.
14. *Poročilo o razvoju 2008*. (2008). Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.
15. Rovan, J. & Turk, T. (2008). *Analiza podatkov s SPSS za Windows*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
16. Rovan, J. & Turk, T. (2002). *Statistika 2*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
17. Samuelson, P. & Nordhaus, W. (2002). *Ekonomija*. Ljubljana: GV Založba.
18. Senjur, M. (2001). *Makroekonomija*. Maribor: Založba MER-MER Evrocenter.
19. *Slovenske regije v številkah 2008*. (2008). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
20. *Slovenske regije v številkah 2009*. (2009). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
21. *Statistična regija*. Najdeno 25. marca 2009 na spletnem naslovu http://www.stat.si/vodic_oglej.asp?ID=360&PodrocjeID=2.
22. Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. (2006). *Uradni list RS*. (št. 107/2006, 17. oktober 2006).

PRILOGE

PRILOGA 1

Tabela 1: Stopnja registrirane brezposelnosti (v %)

STATISTIČNE REGIJE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Osrednjeslovenska	8,8	8,0	7,7	7,5	7,5	7,6	7,2	5,9
Obalno-kraška	8,8	8,7	8,3	8,0	7,9	7,5	7,2	6,3
Gorenjska	9,7	8,7	8,2	8,0	7,6	7,3	6,4	4,9
Goriška	5,9	5,6	6,1	6,3	6,7	6,5	6,2	4,9
Savinjska	13,1	13,1	13,6	13,1	12,5	12,7	11,6	9,4
Jugovzhodna Slovenija	10,4	9,6	9,7	8,4	8,2	8,8	8,6	7,0
Pomurska	16,7	16,3	17,7	17,6	16,8	17,1	15,7	13,4
Notranjsko-kraška	10,4	9,4	8,8	8,6	8,1	7,9	7,0	5,4
Podravska	18,1	17,4	17,1	15,8	14,2	13,5	12,7	10,4
Koroška	9,9	9,9	11,3	12,2	11,4	10,6	10,1	8,1
Spodnjeposavska	13,4	13,9	14,1	14,6	12,7	11,5	10,5	8,9
Zasavska	14,9	14,3	14,8	15,6	14,4	13,8	12,0	9,7
SLOVENIJA	11,8	11,2	11,3	10,9	10,3	10,2	9,4	7,7

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 42.

Tabela 2: BDP na prebivalca v EUR (tekoči tečaj)

STATISTIČNE REGIJE	BDP na prebivalca v EUR (tekoči tečaj)		
	2000	2003	2005
Osrednjeslovenska	14.747	18.337	20.364
Obalno-kraška	11.108	13.189	14.616
Gorenjska	9.334	10.984	12.018
Goriška	10.612	12.061	13.496
Savinjska	9.665	11.234	12.556
Jugovzhodna Slovenija	9.682	11.435	12.914
Pomurska	7.622	8.629	9.399
Notranjsko-kraška	8.422	9.698	10.514
Podravska	9.032	10.613	11.825
Koroška	8.849	9.811	11.029
Spodnjeposavska	9.030	9.937	11.319
Zasavska	8.758	9.047	9.962
SLOVENIJA	10.701	12.695	14116

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 33.

Tabela 3: Bruto plača na zaposlenega v EUR

STATISTIČNE REGIJE	Bruto plača na zaposlenega v EUR			
	2004	2005	2006	2007
Osrednjeslovenska	1.252	1.386	1.369	1.454
Obalno-kraška	1.106	1.246	1.211	1.279
Gorenjska	1.059	1.165	1.176	1.245
Goriška	1.087	1.202	1.199	1.280
Savinjska	1.011	1.090	1.103	1.159
Jugovzhodna Slovenija	1.034	1.121	1.154	1.222
Pomurska	930	1.000	1.009	1.063
Notranjsko-kraška	993	1.065	1.064	1.126
Podravska	1.031	1.115	1.130	1.194
Koroška	968	1.041	1.062	1.129
Spodnjeposavska	1.002	1.095	1.096	1.181
Zasavska	1.036	1.123	1.133	1.193
SLOVENIJA	1.104	1.212	1.213	1.285

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 84.

Tabela 4: Bruto plača na zaposlenega, indeks, Slo=100

STATISTIČNE REGIJE	Bruto plača na zaposlenega; indeks			
	2004	2005	2006	2007
Osrednjeslovenska	113,5	114,3	112,9	113,2
Obalno-kraška	100,2	102,8	99,8	99,5
Gorenjska	96,0	96,1	96,9	96,9
Goriška	98,5	99,2	98,9	99,6
Savinjska	91,6	89,9	90,9	90,2
Jugovzhodna Slovenija	93,7	92,5	95,2	95,1
Pomurska	84,3	82,5	83,2	82,7
Notranjsko-kraška	90,0	87,9	87,7	87,6
Podravska	93,4	92,0	93,2	92,9
Koroška	87,7	85,9	87,6	87,8
Spodnjeposavska	90,8	90,4	90,3	92,0
Zasavska	93,8	92,7	93,4	92,8
SLOVENIJA	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 84.

Tabela 5: Število let šolanja

STATISTIČNE REGIJE	2002
Osrednjeslovenska	11,27
Obalno-kraška	10,70
Gorenjska	10,70
Goriška	10,42
Savinjska	10,39
Jugovzhodna Slovenija	10,14
Pomurska	10,02
Notranjsko-kraška	10,29
Podravska	10,60
Koroška	10,33
Spodnjeposavska	10,19
Zasavska	10,34
SLOVENIJA	10,64

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 62.

Tabela 6: Izobrazbena sestava prebivalstva 15+ po stopnjah dosežene izobrazbe

STATISTIČNE REGIJE	2006					
	Brez izobrazbe, nepopolna osnovnošolska ali osnovnošolska izobrazba	Nižja ali srednja poklicna izobrazba	Srednja strokovna izobrazba	Srednja strokovna izobrazba	Višja strokovna, višješolska, specialistična višješolska izobrazba	Visoka strokovna, univerzitetna, specializacija, magisterij, doktorat
Osrednjeslovenska	21,1	19,9	25,4	9,7	6,1	17,8
Obalno-kraška	26,5	22,5	26,2	6,4	6,7	11,7
Gorenjska	25,4	26,2	26,7	6,3	5,5	9,9
Goriška	29,5	23,4	24,1	5,9	5,1	12,0
Savinjska	31,9	31,2	22,1	2,7	5,0	7,2
Jugovzhodna Slovenija	31,9	28,5	21,3	4,2	4,6	9,4
Pomurska	36,9	25,9	23,4	2,7	3,8	7,3
Notranjsko-kraška	29,0	23,5	21,0	6,1	6,9	13,4
Podravska	28,4	25,6	25,8	5,6	5,9	8,6
Koroška	28,7	30,5	23,7	4,7	4,7	7,8
Spodnjeposavska	32,2	22,2	30,1	4,6	4,5	6,5
Zasavska	31,0	27,8	26,5	5,1	3,9	5,6
SLOVENIJA	27,7	24,9	24,7	6,0	5,5	11,1

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 62.

Tabela 7: Kazalniki izobraževanja

STATISTIČNE REGIJE	Število dijakov srednjih šol po občini stalnega prebivališča na 1.000 preb.		Odstotek višješolskih in visokošolskih študentov v generaciji od 19 do 26 let		Število študentov na 1.000 preb.	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Osrednjeslovenska	47,6	45,1	52,5	52,3	62,5	61,9
Obalno-kraška	42,4	40,0	45,5	44,0	54,0	51,8
Gorenjska	51,1	48,8	48,9	48,7	60,2	59,6
Goriška	46,6	43,9	51,7	51,5	59,7	59,2
Savinjska	49,8	47,0	46,4	45,9	58,2	57,3
Jugovzhodna Slovenija	52,9	50,3	46,4	45,6	58,7	58,2
Pomurska	44,0	42,8	37,5	38,5	44,4	44,9
Notranjsko-kraška	44,7	42,0	49,4	47,4	60,9	58,2
Podravska	45,7	43,3	42,9	42,6	50,4	49,7
Koroška	52,0	48,4	46,1	46,5	57,2	57,7
Spodnjeposavska	49,8	45,5	45,1	45,7	54,5	54,8
Zasavska	48,2	44,8	43,9	43,0	53,5	52,5
SLOVENIJA	47,9	45,3	47,3	47,0	57,1	56,4

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 64.

PRILOGA 2

Tabela 8: Rezultati obdelav s programom SPSS – odvisnost med stopnjo brezposelnosti in BDP na prebivalca

Tabela 8.1: Preprosta linearna funkcija

Variables Entered/Removed ^b			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	BDP na prebivalca	.	Enter
a. All requested variables entered.			
b. Dependent Variable: stopnja brezposelnosti			

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,559 ^a	,312	,243	2,9029
a. Predictors: (Constant), BDP na prebivalca				

ANOVA ^b						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	38,212	1	38,212	4,535	,059 ^a
	Residual	84,268	10	8,427		
	Total	122,480	11			
a. Predictors: (Constant), BDP na prebivalca						
b. Dependent Variable: stopnja brezposelnosti						

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	18,468	3,880		4,759	,001
	BDP na prebivalca	-,645	,303	-,559	-2,129	,059
a. Dependent Variable: stopnja brezposelnosti						

Tabela 8.2: Potenčna funkcija

Variables Entered/Removed ^b			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	logbdp ^a	.	Enter
a. All requested variables entered.			
b. Dependent Variable: logbrezposelnost			

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,609 ^a	,371	,308	,11297
a. Predictors: (Constant), logbdp				

ANOVA ^b						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,075	1	,075	5,900	,036 ^a
	Residual	,128	10	,013		
	Total	,203	11			
a. Predictors: (Constant), logbdp						
b. Dependent Variable: logbrezposelnost						

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,014	,420		4,798	,001
	logbdp	-,934	,385	-,609	-2,429	,036
a. Dependent Variable: logbrezposelnost						

Tabela 8.3: Eksponentna funkcija

Variables Entered/Removed ^b			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	BDP na prebivalca	.	Enter
a. All requested variables entered.			
b. Dependent Variable: logbrezposelnost			

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,559 ^a	,312	,243	,11814
a. Predictors: (Constant), BDP na prebivalca				

ANOVA ^b						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,063	1	,063	4,537	,059 ^a
	Residual	,140	10	,014		
	Total	,203	11			
a. Predictors: (Constant), BDP na prebivalca						
b. Dependent Variable: logbrezposelnost						

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,326	,158		8,395	,000
	BDP na prebivalca	-,026	,012	-,559	-2,130	,059
a. Dependent Variable: logbrezposelnost						

Tabela 9: Rezultati obdelav s programom SPSS – odvisnost med stopnjo brezposelnosti in bruto plačo na zaposlenega

Tabela 9.1: Preprosta linearna funkcija

Variables Entered/Removed ^b			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Visina povprečne bruto plače na zaposlenega	.	Enter
a. All requested variables entered.			
b. Dependent Variable: stopnja brezposelnosti			

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,622 ^a	,387	,326	2,7396
a. Predictors: (Constant), visina povprečne bruto plače na zaposlenega				

ANOVA ^b						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	47,423	1	47,423	6,318	,031
	Residual	75,057	10	7,506		
	Total	122,480	11			
a. Predictors: (Constant), visina povprečne bruto plače na zaposlenega						
b. Dependent Variable: stopnja brezposelnosti						

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	33,303	9,146		3,641	,005
	visina povprečne bruto plače na zaposlenega	-,020	,008	-,622	-2,514	,031
a. Dependent Variable: stopnja brezposelnosti						

Tabela 9.2: Potenčna funkcija

Variables Entered/Removed ^b			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	logplace ^a	.	Enter
a. All requested variables entered.			
b. Dependent Variable: logbrezposelnost			

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,649 ^a	,421	,363	,10843
a. Predictors: (Constant), logplace				

ANOVA ^b						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,085	1	,085	7,258	,023 ^a
	Residual	,118	10	,012		
	Total	,203	11			
a. Predictors: (Constant), logplace						
b. Dependent Variable: logbrezposelnost						

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	8,101	2,637		3,072	,012
	logplace	-2,326	,863	-,649	-2,694	,023
a. Dependent Variable: logbrezposelnost						

Tabela 9.3: Eksponentna funkcija

Variables Entered/Removed ^b			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	visina povprečne bruto place na zaposlenega	.	Enter
a. All requested variables entered.			
b. Dependent Variable: logbrezposelnost			

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,634 ^a	,401	,342	,11020
a. Predictors: (Constant), visina povprečne bruto place na zaposlenega				

ANOVA ^b						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,081	1	,081	6,708	,027 ^a
	Residual	,121	10	,012		
	Total	,203	11			
a. Predictors: (Constant), visina povprečne bruto place na zaposlenega						
b. Dependent Variable: logbrezposelnost						

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,946	,368		5,291	,000
	visina povprečne bruto place na zaposlenega	-,001	,000	-,634	-2,590	,027
a. Dependent Variable: logbrezposelnost						

PRILOGA 3

Tabela 10: Odstotek dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi

STATISTIČNE REGIJE	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Osrednjeslovenska	57,5	50,5	43,2	42,0	44,9	48,8	52,8
Obalno-kraška	51,2	51,2	42,5	39,8	39,3	37,3	43,7
Gorenjska	55,8	47,0	38,5	37,2	35,8	36,4	38,3
Goriška	55,5	48,0	44,6	41,9	44,7	45,2	49,5
Savinjska	58,3	55,2	52,0	48,7	50,3	53,5	53,5
Jugovzhodna Slovenija	65,4	59,5	53,3	48,6	50,6	51,9	56,4
Pomurska	58,7	54,2	52,8	50,1	53,3	55,3	54,8
Notranjsko-kraška	56,0	52,9	41,4	41,6	44,7	43,3	42,6
Podravska	62,2	59,3	53,4	48,6	47,7	48,1	50,7
Koroška	55,6	50,9	44,4	49,1	50,0	48,3	50,6
Spodnjeposavska	57,4	56,2	51,3	52,3	51,6	51,4	53,1
Zasavska	59,1	53,1	48,0	48,8	48,4	47,7	49,8
SLOVENIJA	58,9	54,4	48,6	46,2	47,3	48,8	51,2

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 45.

Tabela 11: Odstotek brezposelnih s 1. in 2. stopnjo izobrazbe med brezposelnimi

STATISTIČNE REGIJE	Odstotek brezposelnih s 1. in 2. stopnjo izobrazbe med brezposelnimi							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Osrednjeslovenska	44,1	44,6	43,9	40,2	39,2	39,1	37,5	36,6
Obalno-kraška	41,5	41,0	42,2	38,5	37,0	36,1	36,1	35,9
Gorenjska	46,8	46,6	45,4	44,3	41,5	40,0	38,0	38,0
Goriška	44,9	43,8	38,8	39,6	38,5	36,7	36,3	35,8
Savinjska	47,2	46,0	46,7	43,3	40,0	38,7	36,8	35,9
Jugovzhodna Slovenija	59,7	60,2	50,2	57,0	55,1	52,9	52,4	54,9
Pomurska	54,9	54,7	56,3	52,3	50,8	51,2	49,9	50,8
Notranjsko-kraška	45,7	46,0	44,5	43,3	40,1	38,4	37,9	37,5
Podravska	44,1	44,1	46,6	41,7	37,5	36,6	35,3	35,4
Koroška	47,4	46,8	46,2	43,9	39,0	36,6	34,0	33,4
Spodnjeposavska	51,5	49,6	48,4	46,7	45,3	42,6	42,5	43,1
Zasavska	50,5	51,1	52,4	49,8	47,5	45,5	42,5	42,4
SLOVENIJA	47,2	47,0	47,0	44,2	41,6	40,8	39,3	39,2

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 45.

Tabela 12: Odstotek brezposelnih s 6. in 7. stopnjo izobrazbe med brezposelnimi

STATISTIČNE REGIJE	Odstotek brezposelnih s 6. in 7. stopnjo izobrazbe med brezposelnimi							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Osrednjeslovenska	8,4	8,5	9,0	10,6	11,7	11,6	13,1	14,0
Obalno-kraška	6,6	7,2	7,4	9,0	10,4	10,7	10,7	12,8
Gorenjska	5,2	5,0	5,2	7,0	8,4	8,8	10,7	12,0
Goriška	6,3	7,1	7,9	9,9	11,0	10,9	11,5	13,5
Savinjska	3,1	3,5	3,7	4,7	5,6	6,1	7,3	8,6
Jugovzhodna Slovenija	2,5	2,9	2,8	4,8	5,5	5,6	6,2	7,3
Pomurska	2,5	2,5	2,6	3,3	4,2	4,7	4,8	6,1
Notranjsko-kraška	4,9	5,5	5,6	7,7	8,4	9,5	10,8	13,1
Podravska	3,4	3,5	3,8	4,5	5,7	6,2	7,7	9,0
Koroška	3,2	3,7	3,8	4,5	5,9	7,7	8,9	11,3
Spodnjeposavska	2,6	2,7	2,9	4,3	5,8	6,8	7,4	8,0
Zasavska	3,1	3,1	3,1	3,4	4,3	4,9	5,9	7,0
SLOVENIJA	4,5	4,6	4,8	6,1	7,2	7,6	8,8	10,1

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 45.

Tabela 13: Odstotek mladih (do 25. leta starosti) med brezposelnimi

STATISTIČNE REGIJE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Osrednjeslovenska	18,5	18,0	17,6	18,6	19,1	17,3	15,4	11,1
Obalno-kraška	22,6	23,1	20,9	21,3	20,9	17,9	16,6	11,6
Gorenjska	17,0	18,1	16,7	20,2	20,6	17,4	14,4	10,0
Goriška	22,5	22,0	18,0	20,5	20,8	16,5	13,5	9,5
Savinjska	22,9	24,0	24,8	26,3	25,4	22,7	19,6	15,2
Jugovzhodna Slovenija	19,7	19,9	15,9	22,7	23,4	20,0	18,4	14,5
Pomurska	27,3	26,5	27,3	26,9	25,4	22,3	20,3	16,7
Notranjsko-kraška	23,4	24,9	22,6	24,6	24,2	18,4	18,1	13,6
Podravska	19,2	19,8	21,1	22,4	22,9	20,2	18,3	14,3
Koroška	22,0	21,3	22,0	22,9	22,5	22,2	20,4	14,9
Spodnjeposavska	22,3	20,9	19,0	19,1	18,2	15,5	14,1	11,6
Zasavska	25,8	27,5	28,6	27,7	27,7	26,1	23,7	18,4
SLOVENIJA	20,9	21,2	21,0	22,7	22,5	19,9	17,7	13,5

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 46.

Tabela 14: Odstotek iskalcev prve zaposlitve med brezposelnimi

STATISTIČNE REGIJE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Osrednjeslovenska	16,8	17,2	17,2	21,2	24,3	24,9	22,9	19,2
Obalno-kraška	16,9	17,8	17,2	19,8	21,3	20,1	17,4	14,7
Gorenjska	12,1	12,6	12,5	17,3	19,7	17,6	15,5	12,8
Goriška	17,9	18,1	14,8	19,2	21,5	19,6	18,8	16,7
Savinjska	18,1	19,3	21,1	24,6	25,5	24,5	22,2	18,7
Jugovzhodna Slovenija	19,2	20,7	17,6	27,2	30,1	28,4	25,1	23,9
Pomurska	26,1	26,5	27,9	28,9	29,4	28,2	26,9	23,4
Notranjsko-kraška	17,8	17,9	16,7	24,0	25,9	22,7	19,0	16,3
Podravska	17,6	18,7	21,0	24,1	25,8	24,5	23,0	20,6
Koroška	14,3	15,4	17,0	19,3	22,9	24,6	22,9	20,0
Spodnjeposavska	18,6	18,7	18,8	20,6	22,5	21,7	18,5	15,7
Zasavska	19,1	20,7	24,7	26,9	29,7	28,2	25,8	21,8
SLOVENIJA	17,9	18,8	19,6	23,2	25,2	24,3	22,3	19,4

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 46.

Tabela 15: Odstotek starih nad 50 let med brezposelnimi

STATISTIČNE REGIJE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Osrednjeslovenska	31,1	30,8	29,3	25,7	24,8	26,4	28,5	34,3
Obalno-kraška	25,7	24,5	24,5	21,0	21,9	24,6	27,5	33,8
Gorenjska	37,8	36,2	31,5	28,6	28,3	30,5	35,1	42,5
Goriška	26,7	27,6	23,8	21,9	22,5	25,9	29,2	36,2
Savinjska	26,8	25,6	23,5	18,7	18,5	19,8	22,7	28,2
Jugovzhodna Slovenija	27,6	27,6	22,3	20,7	19,7	22,1	24,8	30,4
Pomurska	19,9	21,2	21,8	18,7	20,0	21,8	23,8	30,0
Notranjsko-kraška	26,1	26,3	25,2	21,0	20,3	25,3	28,8	34,8
Podravska	26,5	26,1	26,3	20,5	18,0	19,5	22,2	27,7
Koroška	19,6	20,6	20,4	17,7	19,2	18,8	19,3	24,9
Spodnjeposavska	25,3	25,9	25,2	21,6	24,0	25,3	28,0	34,7
Zasavska	24,9	23,2	19,7	16,5	16,9	18,2	19,6	23,0
SLOVENIJA	27,5	27,0	25,4	21,4	21,0	22,7	25,4	31,1

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 46.

Tabela 16: Odstotek trajnih presežkov med brezposelnimi

STATISTIČNE REGIJE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Osrednjeslovenska	25,7	23,4	20,8	18,6	18,4	18,9	18,7	18,0
Obalno-kraška	12,8	10,6	10,4	11,1	13,4	14,9	16,2	15,2
Gorenjska	31,1	26,7	23,7	20,5	20,5	19,9	10,0	17,5
Goriška	16,9	15,1	15,0	11,9	14,2	17,0	18,9	18,7
Savinjska	23,3	20,2	14,7	14,1	13,6	14,2	15,9	15,4
Jugovzhodna Slovenija	19,9	17,8	26,1	13,6	14,2	13,6	14,5	15,4
Pomurska	11,7	9,6	7,3	8,6	9,4	9,7	10,4	10,7
Notranjsko-kraška	17,1	14,8	16,1	12,9	14,0	17,4	19,4	19,7
Podravska	23,3	19,9	13,2	12,5	11,4	10,7	10,6	11,1
Koroška	17,3	15,6	13,0	11,2	12,0	11,2	13,3	13,7
Spodnjeposavska	19,7	19,6	16,7	16,9	16,9	18,2	19,7	18,2
Zasavska	22,0	18,8	15,7	12,5	11,9	11,8	12,3	12,3
SLOVENIJA	22,0	19,2	16,1	14,1	14,2	14,4	15,1	14,8

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 46.

Tabela 17: Odstotek žensk med brezposelnimi

STATISTIČNE REGIJE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Osrednjeslovenska	49,4	49,7	49,6	51,0	51,7	50,6	51,1	51,2
Obalno-kraška	54,9	51,9	50,4	50,3	50,3	50,7	50,8	52,1
Gorenjska	54,8	54,4	51,3	54,0	53,5	56,4	57,6	55,7
Goriška	54,4	52,5	46,7	50,2	48,8	51,0	52,6	51,6
Savinjska	50,4	50,5	52,8	54,0	54,7	55,1	55,6	56,0
Jugovzhodna Slovenija	49,4	50,3	43,1	54,0	54,0	55,2	55,8	54,4
Pomurska	45,2	44,7	47,5	47,1	47,0	48,9	51,4	52,7
Notranjsko-kraška	55,7	55,5	53,1	55,0	54,9	54,1	52,7	52,4
Podravska	51,4	52,0	55,3	54,4	55,2	55,9	57,1	57,9
Koroška	52,4	50,5	51,5	52,0	53,9	56,5	58,4	59,3
Spodnjeposavska	47,8	48,7	49,7	55,9	56,2	57,9	59,1	56,9
Zasavska	54,2	54,7	57,2	59,5	58,0	59,4	59,5	59,8
SLOVENIJA	50,7	50,8	51,2	52,8	53,1	53,8	54,8	54,9

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, str. 47.